

"בפרי הארץ"

"פרישת נשא"

"ברכת כהנים"

אור החיים: יברכך ה' וישמרך: הקדים הברכה ואחר כך השמירה, לומר שיצוה ה' שמירתו להם לפי ערך הברכה וגדולתה. עוד ירצה שכל כך תהיה גדולת הברכה עד שיצטרך ה' לשומרך. עוד ירצה יברכך ולא יסובב רעה מהברכה כדרך פן תאכל ושבעת וגו' (דברים ח').

יאר ה': פירוש שלא יהיה מסך המבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים שבזה יאיר אור שכינתו על ישראל.

יוחנך: פירוש יתן לך חן וחנינה, ועיין מה שפירשתי בפסוק (בראשית לט, כא) ויהי ה' את יוסף ויט אליו חסד ויתן חנו.

ישא ה' פניו אליך: פירוש אם סיבבו מעשים עד שהבדילו עונותיכם בניכם ובין אלהיכם ישא ה' המבדיל, וישם לך שלום פירוש הוא הפך הפירוד, והמשכיל בתיבת שלום ידע כי הוא זה יסוד עולם המחזיק בעליונים ובתחתונים והוא כלי המחזיק ברכה כשאינו מפריד, וזה הוא סוד ושמו את שמי על בני ישראל שגמר אומר ואני אברכם.

אלשיך: כה תברכו וכו'. אל תאמרו כי ה' הוא המברך, ולא אתם, באמרכם יברכך וכו'. כי הנה כה תברכו, שתחשבו כאילו אתם המברכים, במה שתאמרו יברכך ה'. כיון ששמו את שמי על בני ישראל, ועל ידי כן ואני אברכם, נמצא כאילו אתם המברכים:

והנכון: בשום לב אל אומר, ושמו את שמי על בני ישראל וכו'. שאם אין הענין רק מה שאמרו ז"ל (שם), שאל יחושו הכהנים שאין מברך אותם. כי על ידי מה ששמו את שמי על בני ישראל, אני אברכם את הכהנים. אם כן היה לו לומר ויברכו את בני ישראל ואני אברכם. וגם הוא דוחק שיחזור אומר ואני אברכם אל הכהנים. על כן יתכן, כי בא יתברך לתת טוב טעם. בל יאמר איש אחר שהברכה ממנו יתברך היא. למה ידברו הכהנים עם ישראל לומר יברכך ה'. והלא טוב טוב היה, ידברו הכהנים אל ה', ויאמרו אליו ברכם ה' ושומרם, ולא שידברו עם ישראל לאמר להם יברכך ה'. לזה אמר כה תברכו ותתייחסו אתם למברכים, באמור להם עצמם יברכך, לא באמור לה'. והטעם, כי הנה על ידי כן, ושמו את שמי על בני ישראל וכו'. כי על ידי דברם עם ישראל, הם מכינים אותם לקבל הברכה, בשום את שמו יתברך על העם. שהוא בדבר אתם ואמור להם יברכך ה', שמשמים עליהם את שם ה'. שעל ידי כן, יוכנו ויושפעו לקבל הברכה, שעל ידי כן, ימשך שואני אברכם עמכם. אך בדברם עמו יתברך ברכם ה', וכיוצא, אתם משימים את שם ה' על ישראל, להכינם ולהתייחס למברכים.

כלי יקר: אמור להם. מכאן למדו חז"ל (ספרי ו קמג) שהחזן מקריא לכהנים מלה במלה נוסח הברכות. וטעמו של דבר שהחזן הוא הסרסור המושך שפע צינור ממקור הברכות תחילה ומוריק אותם על ראש הכהנים יחולו, כי הוא אומר תחילה אל הכהן יברכך ה' כדי לעשות את הכהן תחילה כלי גדוש ומלא ברכת ה', ואחר כך כשהכהן אומר לישראל יברכך ה' הוא מוריק מן כלי מלא על כלי ריקן, אבל אם לא היה הכהן מתברך תחילה היה מוריק מכלי ריקן אל כלי ריקן.

ובזה מיושב: מה שנאמר (בראשית יב ג) ואברכה מברכך ומקללך אאור, והוה ליה לומר ואאור מקללך כדרך שאמר ואברכה מברכך. אלא שרצה לומר שהכהן המברך את ישראל אני מברכו תחילה כדי לעשות את הכהן כלי מלא וגדוש ויוריק מן כלי מלא ברכת ה' על ישראל אבל בקללה אין שייך לומר כן אלא אחר שיקללם אאור אותו ולא קודם, לכך נאמר ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם תחילה (עיין חולין מט א) על ידי שיאמר החזן לכהן תחילה יברכך ה'.

בעל הטורים: אמור להם. מלא ו', כנגד ו' ברכות, יברכך וישמרך יאר ויחנך ישא שלום. וכנגד ו' תורת ה' עדות ה' פקודי ה' מצות ה' יראת ה' משפטי ה' (תהלים יט ח - י) (עיין במדב"ר יג טו).

יברכך יהוה וישמרך: התחלת התיבות עולה כ"ו, כנגד השם של ארבע אותיות. וסוף התיבות ה"ך עולה מ"ה, כנגד השם של מ"ה תיבות. וזהו ה' ישמר צאתך ובואך (תהלים קכא ח). וג' תיבות בפסוק, כדי להזכיר זכות אברהם יצחק ויעקב (פס"ז). ובהם ט"ו אותיות, על שם האבות שראו זה את זה ט"ו שנים (סדר עולם פרק א). וזכות השבטים עם האבות הם ט"ו (במדב"ר ס"פ יג).

יברכך בזכות אברהם: דכתיב ביה (בראשית כד א) וה' ברך את אברהם בכל (במדב"ר יא ב) ושלושה תיבות בפסוק כנגד ג' ברכות שנאמרו בו. ואברך (בראשית יב ב). והיה ברכה (שם). ואברכה מברכך (שם פסוק ג). יברכך יהוה: בגימטריא בנכסים ובגוף (ספרי).

יאר כנגד יצחק: שראה בעקידה ומת והאיר הקדוש ברוך הוא את עיניו והחייהו, כדאיתא בפרקי רבי אליעזר (לא). יאר להיפך ראי. שהיה עולת ראייה. ויש בו ה' תיבות וכל אותיות, כיצחק שהיה אחר כ' דורות (אבות פ"ה מ"ב) ושמר ה' חומשי תורה.

ישא כנגד יעקב: דכתיב ביה וישא יעקב רגליו (בראשית כט א) וכתוב ביה (שם כח כא) ושבתי בשלום. ויש בו ז' תיבות, כנגד השבטים אשר נולדו בז' שנים (סדר עולם פרק ב) וכ"ה אותיות, כנגד כ"ה תאמר לבית יעקב (שמות יט ג). ופירש "הזית רענן" אימתי תהיו קורין אותה, בחודש השלישי.

סג "מפרי הארץ"

הלכה

אורז זויים

א' נעור בלילה וישן ביום האם יכול לברך ברכות התורה?

תשובה: לדעת רבי עקיבא איגר יכול ולדעת החזו"א לא. {עיין סימן מז'}

ב' האם יכול להוציא חברו בברכות התורה אחרי שבירך?

תשובה: אפשר. {עיין סימן מז'}

חושן משפט

א' האם מותר לקטוף פרחים שיש בהם ריח בחצר פרטית בשנת השמיטה?

תשובה: הירושלמי מסתפק בזה המוציא מחברו עליו הראיה אבל אם הבעלים מפקיר יכול לקטוף. {עיין רמב"ם פרק ה' משמיטה ויובל}

ב' האם מותר לקטוף פרחים בחצר פרטית בשמיטה?

תשובה: לא כי ספק אם יש בזה קדושת שביעית. {עיין רמב"ם פרק ה' משמיטה ויובל}

אבן העזר

א' האם מותר לקדש אישה ביום טוב?

תשובה: אסור. {עיין סימן שלג'}

ב' האם יש בעיה של אין מערבין שמחה בשמחה בעשיית שבע ברכות בליל שבועות?

תשובה: מותר. {עיין סימן תקס' סעיף י'}

יורה דעה

א' האם מותר לאכול בשר אחר גבינה באותה סעודה?

תשובה: לפי הזוהר אסור והמשנ"ב סימן תצד' בשבועות התיר {סעיף ג'}

ב' האם מותר לאפות מערב שבת פת חלבית לצורך שבועות?

תשובה: מותר. {עיין צז' סעיף א'}

"מעמד קריאת התורה"

ילקוט שמעוני: תורה פרשת יתרו [המתחיל ברמז רסח]

"אמר הקדוש ברוך הוא לישראל" בני היו קורין את הפרשה הזו בכל שנה ואני מעלה עליכם כאלו אתם עומדים לפני הר סיני ומקבלין את התורה שנאמר ביום הזה באו מדבר סיני [י"ט, א] אימתי בחדש השלישי.

ויש להתבונן: בזה שכמו שעם ישראל קיבלו על עצמם נעשה ונשמע כך יש לקבל על עצמינו כעת את התורה ברצון ושמחה לשמור ולעשות ולקיים את כל התורה כולה.

נפש החיים: [שער ד פרק יד] ובכל עת שהאדם עוסק ומתדבק בה כראוי. הדברים שמחים כנתינתן מסיני. מאן דאשתדל באורייתא כאלו קאים כל יומא על טורא דסיני לקבל אורייתא הה"ד היום הזה נהיית לעם.

והטעם: שכמו שבעת המעמד המקודש נתדבקו כביכול בדבורו ית'. כן גם עתה בכל עת ממש שהאדם עוסק והוגה בה. הוא דבוק על ידה בדבורו ית' ממש. מחמת שהכל מאמר פיו יתב' למשה בסיני ואפילו מה שתלמיד קטן שואל מרבו.

"מפרי הארץ" סימן – שי"ז

בעניין: בעניין דין הבורר בשבת

א: מה ג' האופנים שעל ידי זה חייב הבורר מין התורה?

תשובה: פסולת מהאוכל אפילו בורר ביד ואוכל מיד חייב, ואם בורר בכלי אפילו אוכל מהפסולת ואוכל מיד חייב, וכן בורר ודעתו לאכול לאחר זמן חייב אפילו ביד ואפילו אוכל מהפסולת.

ב: האם נחשב תערובת: ב' מיני דגים חתיכות דגים שמקצתם שרופים,, תפוחים חמוצים ומתוקים בשר צלי ומבושל, בכמה מיני בגדים?

תשובה: ב' מיני דגים וכן כשמקצתם שרופים ובשר צלוי ומבושל ומיני בגדים נחשבים כתערובת, תפוחים חמוצים ומתוקים נסתפקו הפוסקים בזה. {סק' טו}

ג: האם נחשב לאלתר, בו ביום, סמוך לסעודה, לצורך סוף הסעודה?

תשובה: בו ביום לא אך סמוך לסעודה מותר אף לצורך סוף הסעודה.

ד: ברירת אוכל מפסולת לאחרים כשהוא אוכל עמהם וכשאינו אוכל עמהם ולבהמה?

תשובה: מותר {סק' ו' וביאור הלכה ד"ה כדי לאכול}

ה: פסולת שאינו ראוי כלל וכשראוי על ידי הדחק?

תשובה: לא ראוי כלל חייב ואם ראוי על ידי הדחק אסור מדרבנן {מג"א סק' ה'}

ו: ב' מיני אוכלים להפריד כשרוצה לאכול אחד האם הוי בורר, את מה יניח ומה יטול ומה הדין כשמפריד ואינו רוצה לאכול?

תשובה: הוי בורר ויטול האוכל ויניח הפסולת, המפריד ולא רוצה לאכול הוי בורר והפרי מגדים מסתפק {ביאור הלכה ד"ה מניח השני וביאור הלכה ד"ה היו לפניו}

ז: ברירת משקה המעורב בפסולת האם נחשב ליד כשמערה מכלי לכלי וכשבורר שומן בכף וכשלוקח מהרוטב בכף?

תשובה: מכלי לכלי נחשב כמו ברירה ביד, ושומן בכף נחשב כמו ברירה בכלי, ואוכל מהרוטב בכף נחשב כמו ברירה ביד {סק' סב' ושער הציון נח'}

ח: קלח של חסה מה הדין כשהעלים החיצונים כמושים או רקובים מה הדין כשהעלים מופרדים ומקצתם כמושים מה הדין להשרות במים מפני שיש בהם עפר ומה הדין להשרות מפני חשש שאולי יש חרקים ומה הדין לשטוף מתחת לברז?

תשובה: מותר להסירם סמוך לאכילה כמו קליפה ובמופרדים אסור לברור את הכמושים, לשרות במים מעפר ומחשש חרקים אסור ולשטוף בברז הרבה פוסקים מתירים והחזו"א אסר {סק' כט' ביאור הלכה ד"ה מהעלים ארחות שבת פר ג' קיג'}

ט: קילוף אגוזים, מקליפתן הירוקה מקליפתן הקשה שכבר נשתברו ומונחים בקליפתן האם צריך דוקא אוכל מפסולת?

תשובה: הקליפה הירוקה אסור והקשה מותר וכשכבר נשתברו יש אומרים שצריך לברור דוקא את האוכל מהפסולת ויש מתירים {סק' כד'}

י: האם מותר לסנן מים נקיים מה הדין מערכת ביתית לטיהור מים מה הדין לסנן מיץ תפוזים טבעי מחלקי הפרי שבו מה הדין בין שרוב העולם לא שותים כך.

תשובה: מותר גם במערכת ביתית וכן לסנן מיץ תפוזים אבל לאסטניס שלא שותה בלא סינון יש אוסרים, יין שרוב העולם לא שותים במשמרת אסור ובסודר מותר דאין דרך לסנן בו ואסטניס אסור {סק' מ' ביאור הלכה ד"ה הואיל ורואין, ארחות שבת פרק ג' הלכה לט'}

רח' הר' קוק 1 ב"ב 0533107467

mprihaaretz@gmail.com

"מפרי הארץ"

"מבית הוועד"

הרב זוזקיהו יוסף קרלנשטיין שליט"א

"בעמוד הר סיני"

איזה שפה דיברו במעמד הר סיני: יש זוהר פלאי בפרשת נח שדור הפלגה הקב"ה בלל שפתם כי כל זמן שהיו מסיחים בלשון הקודש היה הלשון מסייע בידם לעשות ניסים ונפלאות.

וכעין המובא בירושלמי סנהדרין: [ז' יב'] שחיוב מיתה במסית ומדיח כשמדבר בלשון הקודש ומדוע?

משום שיש בלשון זה כח עצום לשכנע בני אדם!

כדומה לזה: כותב החת"ס [תורת משה נשא כה תברכנו] מה שמפורסם בשם חז"ל דברים היוצאים מין הלב נכנסים ללב בדוקא לשון הקודש.

בניין יהושע: בפירוש על אבות דרב נתן [לז'ב'] מביא בשם רמב"ם אם לא ידברו לתינוק הנולד שום דיבור במשך שבע שנים ידבר מאיליו לשון הקודש שהיא תבונתו מבטן. ובדומה כותבים בעלי התו"ס במושב זקנים בראשית [ג'ד'] שלפני דור ההפלגה היתה כל הארץ שפה אחת והיינו לשון הקודש.

ותוס' שאנץ': מסתפק [סוטה לו']: האם לשון הקודש הוא בכלל שבעים לשון המהרש"א ברור לו שלא.

ולכאורה יש לעיין: מדוע רש"י מכניס מילים צרפתיות בפירוש שלו בלשון הקודש וביותר בזה צריך ביאור דמבואר בשם משמואל בשם החיד"א [דברים פרק כט' ד"ה] שהשפה הצרפתית מושכת טומאה יותר משאר שבעים לשון ובכח התורה להפך את הרע שבשפה הצרפתית לטובה ולכן רש"י מכניס מאות פעמים פרושו בש"ס לשון צרפתית כדי לטהר את הלשון הצרפתית.

למסקנה: באיזו שפה נאמרו הדיברות?

פיסקא רבתי: [אות יב'] אמר רבי נחמיה אנוכי לשון מצרי ובהדר זקנים כאן בעלי התוספות שכל עשרת הדברות נאמרו במצרית.

וקשה: שנא' שלא שינו את לשונם?

חשוב לציין: ששיטת רש"י [בסוטה לג'] שהדברות בלשון הקודש נאמרו.

אגב דבר נוסף: אומרת הגמרא [בבא קמא נה'] בלוחות הראשונות נכתבו הדברות שבפרשת יתרו לוחות השניות נאמרו הדברות שבפרשת ואתחנן שבפרשת ואתחנן נתבאר יותר בהרחבה אבל כולם נאמרו יחד עם מתן תורה. תו"ס [פסחים ו'].

ויכוח גדול בין הרמב"ם להרמב"ן:

שיטת הרמב"ם: שהעם שמעו רק שתי דברות וגם אותם דברות שמעו בלא הפרדת אותיות.

ושיטת הרמב"ן: שהעם שמעו את כל הדברות עם תיבות מחולקות. והאר"י הקדוש מובא שהערב רב שמעו רק קולות הברה ולא שמעו את חיתוך האותיות.

החתם סופר: כותב חידוש פלאי שאומנם עם ישראל שמעו רק שתי דברות אבל הכהנים שמעו את כל עשרת הדברות.

ולמעשה: זה מחלוקת מפורשת בחז"ל כמה דברות שמעו ישראל בפסיקתא רבתי [אות כב'] ריב"ל אומר שתי דברות כמו הרמב"ם ורבנן אמרי כל הדברות כמו הרמב"ן.

בשירת דבורה: נאמר על מעמד הר סיני ארץ רעשה אף שמים נטפו אף עבים נטפו מים ובתרגום שם אף ענניא נגידו מיא.

ובתהילים: [פרק סח'] הנושא שם מעמד הר סיני ושם כתוב גשם נדבות תניף אלוקים.

והדברים מפורשים במכילתא דרשב"י: מגיד הכתוב שביום מתן תורה עננים ברקים ירדת גשמים.

ויעוין בבן איש חי: שיכלו לעמוד שם אפילו שלא היה שם אור.